

Potrzeba skoordynowanych działań na każdym szczeblu administracji, by zmniejszyć ryzyko suszy w Polsce

Zmiany klimatu wymuszają prowadzenie aktywnej polityki przez poszczególne państwa w obszarze adaptacji do zmian klimatu. Jednym z wyzwań stojących przed polską administracją rządową i samorządową będzie przeciwdziałanie suszy (oraz jej skutkom) w zgodzie z rygorami unijnych i krajowych przepisów dotyczących ochrony środowiska. Kompleksową analizę wyzwań, przed którymi stają polskie władze w tej coraz silniej dającej się we znaki polskiemu konsumentowi materii oferuje najnowszy raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego pt. „Analiza polityki publicznej w zakresie przeciwdziałania suszy w Polsce”.

Przeciwdziałanie suszy i powodzi nie mogą polegać jedynie na działalności inwestycyjnej lub infrastrukturalnej. Ich nieodłącznym elementem muszą być działania edukacyjne w obszarze zrównywanego korzystania z wody, a także ograniczania ryzyka przeciwpowodziowego. Należy je kierować do mieszkańców danych terenów i użytkowników wód na obszarach poszczególnych zlewni. Przykładowo można korzystać z mechanizmów angażowania lokalnych społeczności wokół szkół, które wykorzystywane są w Anglii – rekomenduje Aleksander Szpor, kierownik zespołu energii i klimatu PIE.

Mimo alarmistycznych doniesień medialnych Polska nie jest krajem szczególnie ubogim w wodę. Z zasobami wodnymi na mieszkańca wynoszącymi ok. 1,6 tys. m³ /osobę/rok, plasujemy się poniżej krajów grupy wyszehradzkiej czy też wybranych krajów UE-15. Jednak po usunięciu dopływów cieków spoza granic kraju, nasze zasoby wynoszą 1,4 tys. m³/osobę/rok, czyli dokładnie tyle samo, ile w Niemczech, Czechach lub we Włoszech. W przypadku krajowych zasobów wodnych **podstawowym wyzwaniem jest zatem nie ich ilość, ale jakość oraz rozmieszczenie terytorialne**. Dostępne dane wskazują, iż na koniec 2018 r. jedynie 9 analizowanych części wód powierzchniowych i zbiorników kwalifikowało się do dobrej oceny ogólnej (na ogół 1472 ocenianych). W przypadku oceny stanu chemicznego – jedynie 151 kwalifikowało się do dobrej oceny (na ogół 1150 ocenianych).

Należy wyraźnie podkreślić, iż **rolnictwo jest najbardziej narażonym na skutki suszy sektorem gospodarki**. Szacuje się, że w przypadku obszarów rolnych i leśnych aż 13,4 proc. ich powierzchni jest silnie zagrożonych suszą, a 24,5 proc. jest zagrożonych ekstremalnie. Zwiększenie ilości (oraz czasu) retencji wód na gruntach rolnych może dać doskonale rezultaty z uwagi na efekt skali. Użytki rolne w Polsce obejmują ok. 60 proc. powierzchni kraju, zaś lasy – kolejne 30 proc. Zwiększenie retencji glebowej średnio jedynie o 20 mm pozwoliłoby na retencjonowanie w skali roku ok. 5,7 km³ wody. To blisko 2-krotnie więcej niż wynosi zdolność dotychczas zbudowanych zbiorników retencyjnych (ok. 3,5 km³).

W kontekście zarządzania zasobami wodnymi często pojawia się w dyskusji publicznej temat zwiększenia wykorzystania rzek jako sposobu transportu towarowego na wzór na przykład Niemiec. Autorzy raportu krytykują ten pomysł: **Rozwój transportu śródlądowego może nie być optymalnym wyborem w dłuższym okresie, zarówno z punktu widzenia środowiskowego, jak i rachunku ekonomicznego. Poza wysokimi kosztami inwestycyjnymi (nieuwzględniającymi kosztów bieżących eksploatacji**

przekształconych do potrzeb frachtu cieków), należy wziąć pod uwagę także dodatkowe koszty wynikające z dalszych zmian klimatu, tj. wzrost częstotliwości występowania stanów ekstremalnych – suszy i powodzi. Tym samym rozwój transportu wodnego (który wymaga ustabilizowania parametrów lustra wody) może stanowić zagrożenie dla możliwości konkurencyjnego wykorzystania cieków (do celów rolniczych lub przemysłowych). Zwłaszcza, iż nadmierna regulacja rzek ma negatywny wpływ na środowisko, a także na koszty ochrony przeciwpowodziowej – zaznacza Aleksander Szpor, kierownik zespołu energii i klimatu PIE.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Kontakt dla mediów:

Marcel Lesik
Starszy specjalista ds. komunikacji
T: +48 510 814 659
E: marcel.lesik@pie.net.pl